

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **Ing. T. R.**, zastoupen JUDr. Petrem Hromkem, Ph.D., advokátem se sídlem Vinohradská 30, Praha 2, proti žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje**, se sídlem Škroupova 18, Plzeň, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 6. 5. 2019, č. j. 17 A 139/2017 – 66,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Kasační stížností se žalobce domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 6. 5. 2019, č. j. 17 A 139/2017 – 66. Tímto rozsudkem krajský soud zamítl jeho žalobu proti rozhodnutí Krajského úřadu Plzeňského kraje ze dne 26. 9. 2017, č. j. VVŽÚ/5602/17, kterým žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Domažlice ze dne 28. 6. 2017, č. j. MeDO-49524/2017-Tich.

[2] Podle tohoto rozhodnutí správní orgánu I. stupně žalobce spáchal přestupek proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve

znění účinném do 30. 6. 2017 (dále jen „zákon o přestupcích“), kterého se dopustil úmyslným ublížením na cti urážkou, když dne 13. 1. 2017 v době od 12:30 do 12:45 hod. v kanceláři společnosti Kartáčovna Koloveč spol. s r. o., se sídlem Domažlická 145, Koloveč, urazil pana J. T. vulgarismem „sráč“. Dále se žalobce podle správního orgánu dopustil přestupku proti občanskému soužití dle § 49 odst. 2 písm. d) zákona o přestupcích, když následně pana J. T. násilím vyvedl z kanceláře a při tom ho uchopil za oblečení a odhodil na zeď. Za uvedené přestupky byla žalobci uložena pokuta ve výši 5000 Kč a povinnost nahradit náklady řízení spojené s projednáváním přestupků ve výši 1000 Kč.

[3] Ze správního spisu vyplynulo, že správnímu orgánu I. stupně oznámila Policie České republiky dne 1. 2. 2017 přestupky proti občanskému soužití, následně bylo, ve věci prvního výše zmiňovaného přestupku na návrh J. T. a ve věci druhého přestupku z moci úřední, zahájeno řízení. Správní orgán I. stupně při jednání dne 19. 4. 2017 vyslechl J. T. a provedl dokazování listinami založenými ve spise a audiozáznamem incidentu, který si pořídil J. T. na svůj mobilní telefon. Další ústní jednání se konalo dne 12. 5. 2017, kdy se k věci vyjádřil žalobce a byli vyslechnuti též svědci V. K. a A. P. (zaměstnanci společnosti Kartáčovna Koloveč spol. s r. o., jejímž jediným společníkem a jednatelem je žalobce), kteří byli u incidentu přítomni. J. T. vypověděl, že v uvedené společnosti ukončil pracovní poměr ke dni 31. 12. 2016. Vzhledem k tomu, že byl od 14. 12. 2016 do 13. 1. 2017 v pracovní neschopnosti, přišel do kanceláře odevzdat neschopenku a vrátit čip. Následně se dostal do potyčky se žalobcem (zástupcem svého zaměstnavatele), který jej slovně a fyzicky napadl. Žalobce po přehrání zvukového záznamu incidentu uvedl, že J. T. neoprávněně vstoupil do prostor společnosti, jelikož již nebyl jejím zaměstnancem. Žalobce pana T. několikrát vyzýval k tomu, aby objekt opustil, neboť tam neměl co dělat. Žalobce také uvedl: *„Přiznávám, že jsem na pana T. řval, přiznávám to, že abychom nedělali žádné obstrukce s Policií ČR, protože to požadoval pan T.. Já jsem ho vzal za triko a za kalhoty, vzal jsem ho na dveře a chtěl jsem ho vytlačit ven z kanceláře. V tu chvíli mě odtrhl pan A. P. a celá akce skončila a já jsem na něho ječel dál. On řekl, že odejde a půjde sám. Pan T. se nebránil.“*

[4] Správní orgán I. stupně ve zmiňovaném rozhodnutí o přestupcích ze dne 28. 6. 2017, č. j. MeDO-49524/2017-Tich, mj. konstatoval, že na základě provedených důkazů, především zvukového záznamu a doznání žalobce, dospěl k jednoznačnému závěru, že žalobce se dopustil přestupku podle § 49 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích, když J. T. opakovaně urážel slovem „sráč“ a vzhledem ke svému vzdělání musel vědět, že se jedná o urážku. Žalobce se dopustil rovněž přestupku podle § 49 odst. 2 písm. d) zákona o přestupcích tím, že pana T. uchopil za oděv pod krkem a také tím, že ho následně odhodil na zeď a směřoval s ním ke dveřím kanceláře, čímž se dopustil hrubého jednání.

[5] Proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně podal žalobce odvolání, které žalovaný zamítl a odvoláním napadené rozhodnutí potvrdil. Žalovaný shledal, že správní orgán I. stupně zjistil skutkový stav věci dostatečně. Je nepochybné, že žalobce se obou uvedených přestupků dopustil, což v podstatě i sám přiznal. Podle žalovaného nelze souhlasit s tím, že by se J. T. v prostorech společnosti nacházel neoprávněně a žalobce jej tedy napadl, aby ochránil svůj majetek a obchodní tajemství. Ze spisu je zřejmé, že pan T. šel do společnosti odevzdat čip a neschopenku. Zda byl, či nebyl v té chvíli zaměstnancem společnosti

pokračování

žalobce, není předmětem projednávané věci. Jestli se žalobce domníval, že je v právu, měl se obrátit na Policii ČR. Podle žalovaného ze svědeckých výpovědí vyplývá, že J. T. nepřišel do společnosti v úmyslu ji jakkoliv poškodit ani do jejích prostor nevstoupil neoprávněně. Žalovaný neshledal na jednání J. T. nic protiprávního, a proto byl žalobcův útok na něj zcela neadekvátní. Nejedná se ani o nutnou obranu či krajní nouzi. Žalovaný neshledal důvodnou ani námitku žalobce, podle níž byl zvukový záznam použitý v přestupkovém řízení opatřen nezákonně. J. T. tuto nahrávku pořídil, jelikož již v minulosti čelil nevybíravým útokům ze strany žalobce. Podle žalovaného bylo pořízení nahrávky pochopitelné, jelikož v kanceláři se nenacházel nikdo, kdo by ohledně okolností incidentu mohl nestranně a nezaújatě vypovídat. Zaměstnanci, kteří byli na pracovišti přítomni, nemohli být s ohledem na jejich pracovní poměr u společnosti objektivní.

[6] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Plzni, v níž namítal, že žalovaný zcela nekriticky a paušálně převzal skutkový stav věci, resp. skutek, který je žalobci kladen za vinu. Žalobce pouze reagoval na protiprávní stav, který vyvolal J. T. k tím, že bez souhlasu vlastníka neoprávněně vnikl do kanceláře společnosti. Pan T. následně kancelář neopustil ani po opakovaných výzvách žalobce. Žalobce tak adekvátně reagoval na protiprávní stav vyvolaný narušitelem a nedopustil se žádného excesu. O protiprávnosti jednání J. T. svědčí skutečnost, že mu pracovní poměr skončil již ke dni 31. 12. 2016. Podle pracovní smlouvy měl J. T. povinnost nejpozději k poslednímu pracovnímu dni vrátit veškeré pracovní pomůcky, včetně čipu. To neučinil, čímž porušil stanovenou povinnost a následně si sám odemkl uzamčený prostor, k čemuž nebyl jako již bývalý zaměstnanec oprávněn. V rámci přestupkového řízení také nedošlo k náležitému dokazování provedením ohledání dotčené nemovitosti, aby bylo postaveno najisto, že se jedná o soukromé prostory, kam mají nepovolané osoby vstup zakázán. J. T. se dále dopustil protiprávního jednání, když bez vědomí a souhlasu žalobce pořídil audionahrávku předmětného incidentu. Správní orgány tak porušily zásadu materiální pravdy, když nevycházely z úplného skutkového stavu věci.

[7] Žalobce dále namítal, že správní orgán I. stupně nevzal dostatečně v potaz důkazy, které svědčí ve prospěch žalobce (např. pracovní smlouva a výpověď podaná panem T.). Svědci incidentu ve svých výpovědích shodně potvrdili, že proti J. T. zakročil žalobce až poté, co odmítl dobrovolně opustit prostory kanceláře. Žalovaný se dopustil nesprávného posouzení věci, když jednání žalobce neposoudil jako jednání v nutné obraně či jako dovolenou svépomoc. Ze svědeckých výpovědí podle žalobce vyplývá, že byl v silném rozrušení. Slova, která žalobce použil v rámci svého úsilí přimět J. T. k odchodu, je nutno hodnotit v celkovém kontextu daného případu. Správní orgán se měl i bez návrhu žalobce zabývat tím, zda jeho odpovědnost za přestupek v souladu s § 5 odst. 2 zákona o přestupcích z těchto důvodů nezanikla, případně tyto skutečnosti zohlednit jako okolnosti snižující míru společenské škodlivosti.

[8] Žalobce namítal také to, že správní orgány svá skutková zjištění opřely o nezákonně opatřený důkaz – zvukový záznam nelegálně pořízený J. T. bez souhlasu a bez vědomí dotčených osob.

[9] Krajský soud žalobu shora uvedeným rozsudkem zamítl jako nedůvodnou, přičemž se zcela ztotožnil se závěry žalovaného.

[10] Krajský soud konstatoval, že žalobce neodvracel žádný útok v rámci nutné obrany ve smyslu § 2905 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“), naopak žalobce byl ten, kdo zaútočil jako první. Nemohlo se jednat ani o útok na objekt nemovitosti, jelikož J. T. vstoupil do kanceláře pomocí čipu (nikoliv násilným vloupáním), a to právě uprostřed pracovní doby, kdy předpokládal možnost jednání se žalobcem či zaměstnanci společnosti ohledně úkonů souvisejících se skončením jeho pracovního poměru. Krajský soud připomněl, že je třeba také zohlednit, proč J. T. do prostor společnosti vstoupil a jakým způsobem. Z hlediska daného přestupku není relevantní, že J. T. skončil pracovní poměr již dne 31. 12. 2016. Důležité je, že měl pochopitelný důvod, kvůli kterému vstoupil do prostor společnosti a kvůli kterému také měl stále k dispozici náhradní čip, přičemž ho přišel odevzdat. Nelze akceptovat, že by bylo za takové situace adekvátním jeho fyzické napadení osoby s cílem dostat ho ven z kanceláře.

[11] Podle krajského soudu nebyly v daném případě splněny podmínky ani pro užití institutu svépomoci podle § 14 občanského zákoníku. Z podkladů ve správním spisu jasně vyplývá, že spor žalobce a J. T. ohledně předání podkladů souvisejících s ukončením pracovněprávního vztahu (čipu, klíčů, ukončení neschopenky) byl vyřešen právě až za asistence policejního orgánu, který přivolal J. T.. Ohledem na tyto skutečnosti nelze v žádném případě dovodit naplnění zákonné podmínky pro svépomoc ve smyslu § 14 občanského zákoníku spočívající v tom, že by zásah veřejné moci přišel pozdě.

[12] Krajský soud měl za to, že z provedených důkazů bylo jednoznačně prokázáno, že se žalobce vytykaného jednání dopustil. Žalobce ve své výpovědi v přestupkovém řízení potvrdil pravost zvukového záznamu i průběh incidentu tak, jak jej popsaly další přítomné osoby. Krajský soud rovněž neakceptoval tvrzení žalobce, že zvukový záznam, který z incidentu J. T. opatřil bez souhlasu žalobce, je nepoužitelným důkazem. Podle § 88 odst. 1 občanského zákoníku není k pořízení záznamu třeba svolení, pokud se zvukový záznam pořídí nebo použije k výkonu nebo ochraně jiných práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob. J. T. tento záznam pořizoval vzhledem k tomu, že vznik konfliktní situace oprávněně předpokládal, neboť již v minulosti měl s žalobcem problémy.

[13] Nedůvodnou shledal krajský soud i námitku žalobce, podle níž v napadeném rozhodnutí žalovaný nezdůvodnil, proč nebyly splněny podmínky § 5 odst. 2 zákona o přestupcích. Z podkladů ve spise nevyplývalo, že by se při spáchání přestupku měl žalobce nacházet ve stavu nepřičetnosti ve smyslu tohoto ustanovení. Sankci uloženou za spáchaný přestupek ve čtvrtině zákonného rozpětí shledal krajský soud vzhledem k okolnostem případu přiměřenou.

II.

Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[14] Žalobce (stěžovatel) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů, které lze podřadit pod § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

[15] Stěžovatel zopakoval argumentaci uvedenou v žalobě. Zdůraznil, že jej nelze vnímat jako agresora a J. T. jako oběť. Krajský soud dle něj opominul některé relevantní skutkové okolnosti, které jsou podle stěžovatele rozhodné pro právní posouzení věci. Krajský soud

pokračování

zjednodušeně popsal celou událost tak, že J. T. měl jasný důvod vstoupit do budovy a reakce stěžovatele na jeho odůvodněné počínání byla neakceptovatelná.

[16] Stěžovatel se však domnívá, že krajský soud měl nahlížet na všechny okolnosti jako na celek a měl dospět k závěru, že protiprávní stav způsobil J. T. tím, že neoprávněně vnikl do kanceláře, kde setrval i po několika výzvách stěžovatele k odchodu. J. T. tedy do budovy vstoupil i přes viditelné označení „*zákaz vstupu nepovolaným osobám*“, odemkl si uzamčenou budovu přesto, že k tomu neměl oprávnění, jelikož čip měl povinnost vrátit svému zaměstnavateli nejpozději v den skončení pracovního poměru, a vstoupil tak do soukromého prostoru, kde setrval i přes několikrát opakovanou výzvu vlastníka k opuštění. J. T. se jednoznačně dopustil neoprávněného vstupu do soukromé budovy, na což neměla vliv skutečnost, že se jednalo o bývalého zaměstnance a měl v držení čip na odemčení dveří. Stěžovatel se domnívá, že J. T. si měl u něj domluvit schůzku, zazvonit a požádat o vpuštění do budovy.

[17] Stěžovatel dále namítá, že krajský soud měl jeho jednání posoudit jako jednání v nutné obraně či jako dovolenou svépomoc. Deliktní jednání J. T. mělo dvojí povahu, konkrétně spočívalo v samotném vyvolání protiprávního stavu (neoprávněně vnikl do soukromých prostor) a jeho následném udržování (ani po výzvě tyto prostory neopustil). Podle stěžovatele musí být nutná obrana či dovolená svépomoc silnější než útok na zájem chráněný zákonem, aby byla skutečně účinná. Výkon práva realizovaný ze strany stěžovatele, který jednal v pozici statutárního orgánu společnosti, tedy v přímém zastoupení vlastníka předmětné nemovitosti, proto nemůže být posouzen jako protiprávní jednání. Při posouzení, zda někdo jednal v nutné obraně, v krajní nouzi či v rámci dovolené svépomoci, je třeba přihlídnout i k omluvitelnému rozrušení myslí toho, kdo takto odvracel útok, protiprávní zásah nebo jiné nebezpečí, které hrozilo právem chráněným zájmům. Stěžovatel uvádí, že bylo zcela na jeho vůli a uvážení, zda se uchýlí k právním řádem dovolené svépomoci a nutné obraně, nebo vyhledá ochranu a pomoc u orgánu veřejné moci. Stěžovatel se domnívá, že použití fyzické síly vůči narušiteli s cílem dosáhnout jeho odchodu z nemovitosti je činem dovoleným.

[18] Podle stěžovatele krajský soud také pochybil, když nesprávně označil zvukový záznam nelegálně opatřený J. T. bez vědomí a souhlasu dotčených osob za přípustný důkaz. Podle § 51 odst. 1 správního řádu lze k provedení důkazů užít pouze těch důkazních prostředků, které nebyly získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy.

[19] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti plně odkázal na své rozhodnutí a na závěry krajského soudu, se kterými se zcela ztotožnil.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[20] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[21] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k přezkoumání napadeného rozsudku v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[22] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval zákonností provedeného důkazu – zvukovou nahrávkou incidentu mezi stěžovatelem a panem T., a jeho přípustností ve správním řízení s ohledem na to, že byla pořízena bez vědomí stěžovatele a dalších osob.

[23] Přípustností použití nahrávky bez souhlasu dotčené osoby ve správním trestání se již Nejvyšší správní soud zabýval např. ve svém rozsudku ze dne 31. 3. 2013, č. j. 8 Afs 40/2012 – 68, publ. pod č. 2999/2014 Sb. NSS (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná též na www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud v uvedeném rozsudku konstatoval, že pro zodpovězení otázky, zda byla audiovizuální nahrávka zákonně pořízeným a použitelným důkazem v řízení před správním orgánem, lze přiměřeně vyjít z trestněprávní doktríny. Odkázal přitom na svůj rozsudek ze dne 16. 4. 2008, č. j. 1 As 27/2008 – 67, podle něhož je použití analogie ve správním trestání přípustné pouze tam, kdy to, co má být aplikováno, určitou otázku vůbec neřeší, nevede-li takový výklad k újmě účastníka řízení a ani k újmě na ochraně hodnot, na jejichž vytváření a ochraně je veřejný zájem.

[24] Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku ze dne 31. 3. 2013, č. j. 8 Afs 40/2012 – 68, v této souvislosti připomněl, že v trestním právu je přípustnost audiovizuálních záznamů provedených soukromými osobami pro potřeby dokazování akceptována. Např. podle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2007, sp. zn. 5 Tdo 459/2007, totiž zásadně nelze vyloučit možnost použít jako důkaz též zvukový záznam, který byl pořízen soukromou osobou i bez souhlasu ostatních účastníků určitého jednání; tuto skutečnost je nutné vždy posuzovat v rámci respektování práva na soukromí zakotveného v čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, práva na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí ve smyslu čl. 7 odst. 1 a čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Podle citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2013, č. j. 8 Afs 40/2012 – 68, za situace, kdy je užití takového důkazního prostředku v zásadě přípustné, je na místě uvážit, zda může ochrana soukromí a osobnostních práv dotčené osoby převážit nad zájmem společnosti na objasnění a potrestání deliktního jednání.

[25] Lze odkázat také na rozsudek ze dne 18. 11. 2011, č. j. 2 As 45/2010 – 68, publ. pod č. 2518/2012 Sb. NSS, v němž Nejvyšší správní soud dospěl k týmž závěrům. Ani za situace, kdy kamerový záznam pořízený soukromou osobou nebyl pořízen se souhlasem dotčené osoby či v souladu se zákonnými výjimkami (tedy v rozporu s právními předpisy), není jeho použitelnost pro potřeby dokazování ve správním řízení zcela vyloučena. Nejvyšší správní soud dále konstatoval, že v těchto případech je vždy nutno poměřit legitimitu cíle, kterého mělo být pořízením záznamu dosaženo, na straně jedné a přiměřenost užitého postupu na straně druhé. Je tak vždy nutno uvážit, zda v konkrétním případě může nad ochranou osobnostních práv dotčeného subjektu převážit zájem společnosti na objasnění a potrestání deliktních jednání a především pak ochrana ústavně zaručených práv pořizovatele takového záznamu.

pokračování

[26] Takto je třeba i v souladu s § 90 ve spojení s § 88 občanského zákoníku hodnotit audiozáznam pořízený J. T. Základní právo stěžovatele a dalších dotčených osob na ochranu soukromí a osobních údajů (čl. 7 odst. 1 a čl. 10 odst. 2 a 3 Listiny základních práv a svobod) je třeba poměřit se zájmem společnosti na ochraně před deliktním jednáním a na tom, aby tato jednání byla odhalena a potrestána, a je třeba přihlížet též k základním právům J. T. na ochranu jeho tělesné a osobní nedotknutelnosti a jeho lidské důstojnosti, osobní cti, dobré pověsti a jména (čl. 7 a čl. 10 odst. 1 Listiny). J. T. v přestupkovém řízení uvedl, že audionahrávku konfliktu se stěžovatelem pořizoval prostřednictvím svého mobilního telefonu, jelikož po předchozí návštěvě stěžovatele v nemocnici očekával, že při dalším setkání se stěžovatelem budou nějaké problémy. Když byl J. T. hospitalizován (od 14. 12. 2016), stěžovatel za ním do nemocnice přišel a vyvíjel na něj nátlak, aby podepsal „*okamžité zrušení pracovního poměru*“. Vzhledem k tomu, že J. T. očekával při předání čipu a potvrzení o pracovní neschopnosti konflikt se zástupcem svého zaměstnavatele (se stěžovatelem), je možné pořízení audionahrávky z tohoto setkání považovat za legitimní snahu J. T. mít o průběhu těchto očekávaných událostí důkaz.

[27] Nejvyšší správní soud považuje použití audiozáznamu jako důkazu v přestupkovém řízení v tomto případě za přiměřené, jelikož jeho obsah nezasahuje nepřiměřeně do práva na ochranu soukromí dotčených osob. Pořízená nahrávka neobsahuje žádné informace soukromé či osobní povahy. Jejím obsahem je pouze konfliktní situace mezi stěžovatelem a J. T. s tím, že jediný osobní údaj, který je z nahrávky rozpoznatelný, je jméno A. P.a, zaměstnance dané společnosti. Tato nahrávka navíc neměla být využita k žádnému jinému účelu a z ničeho ani neplyne, že by k jinému účelu využita byla. Nahrávka nebyla zveřejněna a nebylo s ní zacházeno způsobem, který by ve vztahu k dotčeným osobám mohl vyvolat jakýkoli difamující účinek. Podle Nejvyššího správního soudu tak v daném případě převážil zájem společnosti na objasnění a potrestání deliktního jednání stěžovatele nad právem stěžovatele, případně dalších dotčených osob na ochraně jejich soukromí.

[28] Nad rámec nutného odůvodnění Nejvyšší správní soud dále připomíná, že podle jeho judikatury i kdyby byl ve správním řízení použit důkaz získaný v rozporu se zákonem, nemusí to být vždy bez dalšího důvodem pro zrušení rozhodnutí správního orgánu pro vady řízení: „*Žaloba může být nedůvodná, pokud lze i při odhlédnutí od nezákonného důkazu z ostatních důkazů provedených ve správním řízení učinit jednoznačný závěr, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, obstojí.*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 8. 2013, č. j. 4 As 28/2013 – 24)

[29] Skutkový stav zjištěný správním orgánem I. stupně stojí na výpovědi poškozeného J. T., výpovědi dalších zaměstnanců stěžovatele, listinných důkazech založených ve správním spise (mj. na záznamu o lékařském vyšetření J. T. ze dne 13. 1. 2017) a v neposlední řadě na doznání stěžovatele. I pokud by tak bylo odhlédnuto od pořízené nahrávky, z ostatních provedených důkazů lze učinit jednoznačný závěr o skutkovém stavu a tedy i o odpovědnosti stěžovatele za dané přestupky.

[30] Stěžovatel dále vznesl námitku, podle níž se protiprávního jednání nejdříve dopustil J. T. a stěžovatel proti tomuto protiprávnímu jednání přiměřeně a v souladu s platnými právními předpisy zakročil. Stěžovatel se domnívá, že jeho jednání mělo být posouzeno jako dovolená svépomoc a nutná obrana.

[31] Nejvyšší správní soud z obsahu správního spisu zjistil, že J. T. byl zaměstnancem výše uvedené společnosti a jeho pracovní poměr skončil na základě jím podané výpovědi ke dni 31. 12. 2016. Dne 14. 12. 2016 však nastupoval do nemocnice a od toho dne byl v pracovní neschopnosti. Dne 13. 1. 2017 mu již pracovní neschopnost skončila a J. T. tedy šel do svého již bývalého zaměstnání odevzdat čip a rozhodnutí o pracovní neschopnosti. Do kanceláře tedy vstoupil v pracovní dobu a otevřel si čipem, který měl stále u sebe. Ze svědeckých výpovědí vyplynulo, že J. T. hned při příchodu do kanceláře uvedl, že jde za účetní společnosti, v ruce měl čip a rozhodnutí o pracovní neschopnosti. Jakmile ho v prostorech kanceláře spatřil stěžovatel, začal ho z kanceláře vykazovat se slovy, že již není zaměstnanec a nemá tedy v kanceláři co dělat. Pan T. si trval na svém a odmítal kancelář opustit. Následně jej z tohoto důvodu stěžovatel napadl.

[32] Nejvyšší správní soud předesílá, že v posuzované věci není rozhodnou otázkou, zda měl J. T. své pracovní povinnosti (především tedy povinnost vrátit čip) splnit ještě před nástupem do nemocnice ani další otázky pracovněprávního vztahu mezi J. T. a společností Kartáčovna Koloveč spol. s r. o. Nejvyšší správní soud se však ztotožňuje s krajským soudem, že J. T. vstoupil do kanceláře stěžovatele z pochopitelných důvodů a také způsobem, který nasvědčuje tomu, že byl přesvědčen, že čip stále ještě může použít. Učinil tak uprostřed pracovní doby za účelem dořešení svých pracovních povinností. V takovém případě nelze hovořit o tom, že by J. T. tímto svým jednáním vyvolal protiprávní stav, který by stěžovatel musel řešit jeho fyzickým napadením.

[33] Podle § 2 odst. 2 písm. a) zákona o přestupcích „*není přestupkem jednání, jímž někdo odvrací přiměřeným způsobem přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný zákonem*“. Aby tedy mohlo být jednání stěžovatele kvalifikováno jako nutná obrana, musel by jím přiměřeným způsobem odvracet útok, který by byl veden na zákonem chráněný zájem. Skutečnost, že J. T. vstoupil do prostoru, kde setrval i přes několik výzev stěžovatele k odchodu, však nelze považovat za útok ve smyslu zákona o přestupcích. O útok ze strany J. T. by se mohlo jednat tehdy, pokud by např. vstoupil do kanceláře násilně, ohrožoval zdraví zaměstnanců, ničil majetek nebo by muselo být alespoň zřejmé, že má takové jednání v úmyslu či že se přinejmenším hodlá v daných prostorách proti vůli oprávněných osob zdržovat po delší dobu. Ze správního spisu však nic takového neplyne a ani stěžovatel nenamítal, že by se takového chování ze strany J. T. obával.

[34] I přesto, že se tedy stěžovatel domníval, že J. T. neoprávněně setrval v prostorách kanceláře společnosti, o žádný útok na zákonem chráněný zájem se nejednalo. J. T. pouze vyjádřil názor, že má v kanceláři právo zůstat do doby vyřízení svých záležitostí, neboť dle záznamu uvedl: „*Jakmile odevzdám neschopenku a předám klíč, přeberu zápočťák, odejdu.*“ Z jednání J. T. je tak zřejmé, že chtěl pouze předat doklady související s ukončením pracovněprávního vztahu, a poté by prostory kanceláře opustil.

[35] Také z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že „*podmínkou pro použití institutu nutné obrany je reálné ohrožení zájmu chráněného zákonem, přičemž toto ohrožení musí být vyvoláno protiprávním jednáním fyzické osoby a být určitou měrou nebezpečné pro společnost; útok musí existovat reálně, nikoliv pouze v představě obránce*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 8. 2020, č. j. 6 As 92/2020 – 27; srov. též rozsudek ze dne 6. 2. 2008, č. j. 1 As 1/2008 – 172).

pokračování

[36] Aniž by tedy Nejvyšší správní soud hodnotil další nezbytnou podmínku pro použití nutné obrany, tedy skutečnost, že nesmí být zcela zjevně nepřiměřená povaze útoku, se Nejvyšší správní soud ztotožňuje s názorem krajského soudu, že jednání stěžovatele nenaplnilo znaky nutné obrany.

[37] Stěžovatel dále namítal, že jeho jednání mělo být posouzeno jako dovolená svépomoc, neboť J. T. narušoval vlastnické právo společnosti Kartáčovna Koloveč spol. s r. o.

[38] Svépomocí ve smyslu § 14 občanského zákoníku se rozumí „ochrana práva vlastním jednáním toho, jehož právo bylo protiprávním jednáním jiného ohroženo, a to bez účasti orgánů veřejné moci, které jsou jinak povolány k poskytování ochrany. Soukromá moc toho, do jehož právní sféry bylo zasazeno, tak nahradí veřejnou moc, která má na poskytování ochrany jinak monopol; tato výjimka je legitimizována jedině tím, že zákrok ze strany veřejné moci by nemohl přijít včas, a v důsledku toho by mohla vzniknout ohroženému nenapravitelná újma na právech“ (LAVICKÝ, P. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654)*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 123 - 128).

[39] Stěžovatel tak mohl ke svémocné ochraně práv jmenované společnosti přistoupit jedině tehdy, pokud by bylo zřejmé, že zákrok ze strany veřejné moci by nemohl přijít včas. Ani tato podmínka však nebyla splněna, jelikož J. T. stěžovateli oznámil, že kancelář bez vyřízení svých záležitostí neopustí a ať stěžovatel klidně zavolá policii, protože jinak to udělá sám. Následně byl také spor stěžovatele a J. T. ohledně předání dokladů k ukončení pracovněprávního vztahu vyřešen až za asistence policie, kterou J. T. přivolal. Je tak zřejmé, že v případě stěžovatele se nejednalo o dovolenou svépomoc, jelikož neměl důvod se domnívat, že by zákrok ze strany veřejné moci nepřišel včas a mohla mu vzniknout nenapravitelná újma.

IV.

Závěr a náklady řízení

[40] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[41] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, náleželo by mu tedy vůči stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v řízení důvodně vynaložil. Žalovanému však v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, proto mu soud náhradu nákladů nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 17. prosince 2021

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu